

El padró de Manresa de 1824 (II)

Joan Vila-Masana i Portabella

Vista de Manresa de l'any 1823 segons recreació de E. H. Locker i publicada en el llibre "Views in Spain" d'Edward Hawke Locker. Editat a Londres l'any 1823 per l'impressor Charles Joseph Hullmandel (Arxiu Joan Vila-Masana i Portabella).

L'edat mitjana de l'home casat manresà era de 42,4¹ anys amb una diferència de 16,6 anys amb els homes manresans en conjunt, que era de 25,8 anys. L'edat mitjana de la dona casada de Manresa era de 37,3 anys amb una diferència de 11,8 anys respecte la de les dones en general que era de 25,5 anys. L'edat de l'home casat més jove era de 17 anys i el de la dona era de 12 anys, però la parella

més jove tenien una edat de 17 anys el marit i de 12 anys la muller, que corresponia a Llorenç Trias que era fabricant casat amb Bernarda i domiciliats a la Muralla de Sant Domènec número 1. Hi havia 6 matrimonis amb una diferència de 30 anys entre la parella. La diferència mitjana entre les edats del marit i la muller era de 5,1 anys, –havia disminuït lleugerament de l'any anterior en que era de 5,5– amb un mà-

xim de 7,7 anys al barri del carrer Vallfonollosa i un mínim de 3,7 anys al barri del Carme.

El nombre mig de fills dels matrimonis manresans –gràfic 1– l'any 1824 era de 2,7² fills per parella (taula I) i havia baixat un 7 % entre 1823 i 1824. Aquesta taxa varia segons els barris, sent els més centrals de dintre muralles els que tenen una promig més elevat de fills per matrimoni. Els

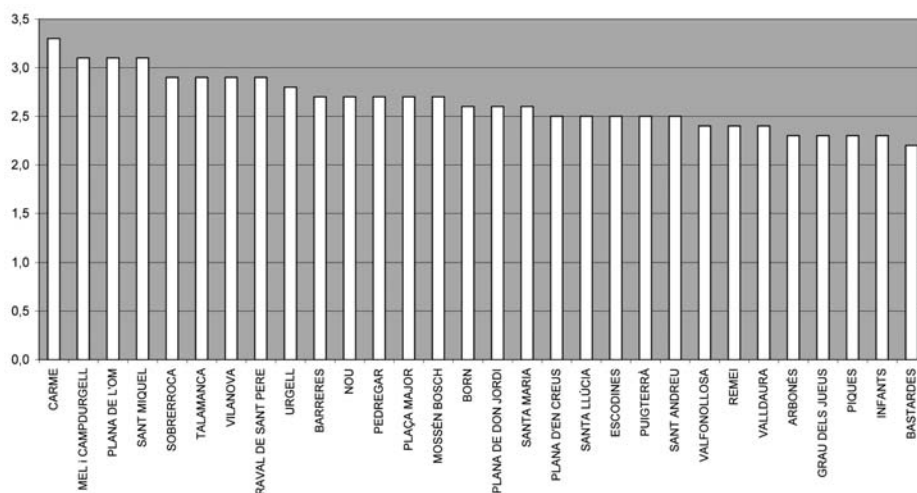
barris de “fora muralles” es troben en la banda baixa excepte el Raval de Sant Pere i Mossèn Bosch (gràfic 1). La variació del nombre de fills de les famílies manresanes de l'any 1824 anava des d'un fins a 9 fills, un menys que l'any anterior. Les famílies que tenien 2 fills eren el 29 % del total i eren el percentatge més elevat de la ciutat. Després venien les de 1 fill amb un 25 %, les de 3 fills amb el 22 % i un 13 % tenien 4 fills, un 7 % en tenien 5, un 3 % tenien 6 fills, un 1 % en tenien 7, sets famílies tenien 8 fills i quatre en tenien 9 (gràfic 2). Aquestes darreres famílies, amb més fills per matrimoni, vivien totes dintre muralles excepte dues que vivien a les Escodines i als Infants. També cal destacar que hi havia 39 famílies que tenien bessons repartides per tots els barris de la ciutat. Aquestes 39 famílies eren un 1,1 % del total de les famílies manresanes. A aquesta informació, però, cal fer-hi certes reserves perquè en un mateix any una mare podia tenir més d'un part i l'edat dels fills era del mateix any perquè en un 30 % dels casos no es precisava quants mesos tenien els infants en edats inferiors a l'any. Si tots els 39 casos haguessin estat realment bessons el 10 % eren dues nenes, el 75 % era un nen i una nena i el restant 15 % eren dos nens.

Segons el declarat pels residents a Manresa la professió més generalitzada era la de pagès, a la que s'hi dedicaven un 31³ % de la població, seguida de la de veler amb un 16⁴ % i després ja molt més minoritàries amb un 5⁵ % les de traginer i la de galoner que havia desplaçat la de teixidors de llana. Havien aparegut dos col·lectius més en nombre d'importància que eren els fabricants i els/les criats/des, que eren cadascun d'ells el 4% del total.

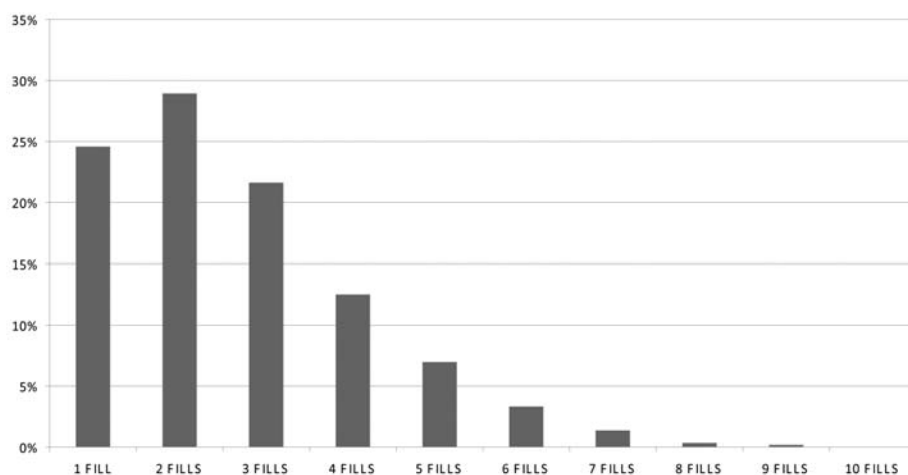
Totes les persones que tenien oficis relacionats amb la indústria tèxtil⁶ sumaven a la ciutat 968 persones (28 %) que eren tres punts percentuals menys que els pagesos que eren 1076 persones, sense comptabilitzar els fabricants. Entre tots dos grups sumaven el 51 %; i si prenem els 10 primers oficis son el 75 % del total de la ciutat.

Els pagesos manresans vivien concentrats sobretot en els barris de fora muralles com a les Escodines (285

GRÀFIC 1: PROMIG DE FILLS PER MATRIMONI I BARRI L'ANY 1824

GRÀFIC 2: PERCENTATGE DE MATRIMONIS PER NOMBRE DE FILLS L'ANY 1824

pagesos que eren el 26 % dels pagesos de la ciutat i el 64 % dels professionals del barri), després al barri de Puigterrà (184 pagesos que eren el 17 % de la ciutat i el 76 % dels professionals del barri), Valldaura (86 pagesos que eren el 8 % de la ciutat i el 46 % del barri) i al Remei (81 pagesos que eren el 8 % dels de la ciutat i el 40 % dels professionals del barri). En aquests quatre barris hi vivien 636 pagesos que eren el 59 % de tots els pagesos de la ciutat. Dintre muralles, però, també hi havia barris majoritàriament pagesos: la Mel i Campdurgell (43 % dels professionals del barri eren llauradors), Barreres (37 %), carrer Nou (33 %); Pedregar (30 %), Santa

Llúcia (29 %), etc.

Els professionals de la veleria es concentraven sobretot en el barri del carrer d'Urgell (49 velers que eren el 9% de la ciutat i el 37 % del barri), el del carrer del Born (44 velers que eren el 8 % de la ciutat i el 24 % del barri), el de Santa Maria (43 velers que eren el 8 % de la ciutat i el 36 % dels professionals del barri, la resta estava repartida per tots els barris de la ciutat.

Els galoners eren el tercer ofici més nombrós de la ciutat però estava repartit per tots els barris. El que tenien més presència eren Urgell (9 % de la ciutat); Born (8 %); Mel i Campdurgell, Santa Maria i Valldaura (7 % en cada un d'ells); Barreres, Nou, Sant Andreu

TAULA 1: NOMBRE DE FILLS PER FAMÍLIA I BARRI L'ANY 1824

	NOMBRE DE FILLS										NOMBRE DE MATRIMONIS AMB FILLS	NOMBRE TOTAL DE FILLS	PROMIG DE FILLS PER MATRIMONI
	1 FILL	2 FILLS	3 FILLS	4 FILLS	5 FILLS	6 FILLS	7 FILLS	8 FILLS	9 FILLS	10 FILLS			
ARBONÉS	27	18	17	8	2	2					74	168	2,3
BARRERES	32	31	21	18	11	3	2	1			119	324	2,7
BASTARDES	3	3	3	1							10	22	2,2
BORN	22	37	19	10	8	3	1				100	258	2,6
CARME	8	9	10	10	4	4	1		1		47	156	3,3
GRU U DELS JUEUS	2	1	2	1							6	14	2,3
MEL I CAMP D'URGELL	17	22	22	9	13	5	2	1			91	280	3,1
NOU	17	17	19	8	4	3	1				69	185	2,7
PEDREGAR	8	14	8	4	5	1					40	107	2,7
PIQUES	13	15	11	1	3		1				44	102	2,3
PLANA DE DON JORDI	3	2	1					1			7	18	2,6
PLAÇA MAJOR	7	15	8	6	3	1					40	106	2,7
PLANA DE L'OM	5	7	4	6	5	1					28	86	3,1
PLANA D'EN CREUS	10	14	9	4	2	1	1				41	104	2,5
SANT MIQUEL	15	19	13	14	2	2	6	1			72	220	3,1
SANTA LLÚCIA	35	37	28	20	8	2	1				131	332	2,5
SANTA MARIA	26	18	25	6	4	3	1	1	1		85	223	2,6
SOBRERROCA	18	22	19	10	10	6		1			86	253	2,9
TALAMANCA	9	10	17	6	8	1					51	150	2,9
URGELL	21	25	20	16	4	5	3				94	266	2,8
VAL FONOLL OSA	9	4	1	2	1	2					19	45	2,4
VILANOVA	10	14	10	6	3	2	1		1		47	135	2,9
DINTRE MURALLS	317	354	287	166	100	47	21	6	3	0	1301	3554	2,7
ESCODINES	71	99	59	34	16	9	1		1		290	732	2,5
INFANTS	14	13	6	3	1	1		1			39	89	2,3
MOSSÈN BOSCH	10	15	9	5	4	1	1				45	120	2,7
PUIGTERRÀ	49	56	37	18	11	3	4				178	445	2,5
RAVAL DE SANT PERE	8	11	8	3	3	3	1				37	106	2,9
REMEI	33	45	33	19	6	1					137	334	2,4
SANT ANDREU	22	38	17	14	5	3					99	248	2,5
VALLDAURA	33	44	26	17	2	4					126	301	2,4
DINTRE MURALLS	240	321	195	113	48	25	7	1	1	0	951	2375	2,5
CIUTAT	874	1029	769	445	248	119	49	13	7	0	3553	9483	2,7

i Talamanca (6 % en cada un d'ells); i a la Plaça Major (5 %). Entre tots aquests sumaven el 70 %.

Els traginers vivien una mica reparatits per tot arreu, però es concentraven principalment als barris on hi havia les vies de sortida de la ciutat com eren el carrer de Sant Andreu (16 traginers que eren el 10 % de la ciutat i el 10

% dels professionals del barri), Valladaura (el 8% de la ciutat), Santa Llúcia i Nou (amb el 7 % dels traginers de la ciutat⁷) i als barris de dintre muralles del carrer del Born, Sobrerroca, i Remei també hi havia la mateixa proporció. Sumant aquests 7 barris hi vivien el 50 % de tots els traginers manresans. Si aquesta distribució la fem

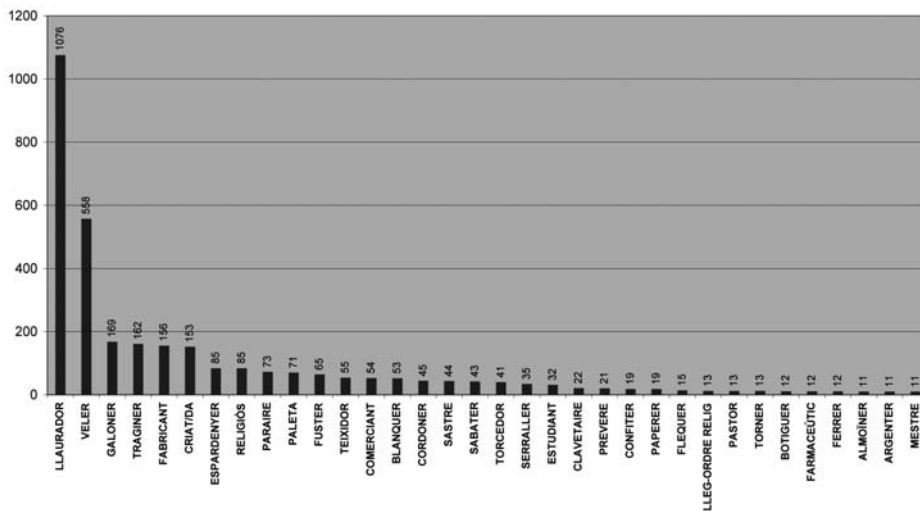
pel camins de sortida de la ciutat veiem que la de Barcelona concentra 38 traginers (23 % de la ciutat), el del Pla d'Urgell concentra el mateix nombre, el de Cardona concentra 23 traginers (14 %), el de Vic concentra 31 traginers (19 %) i el d'Igualada en concentra 22 (14 %). Aquestes sortides concentren el 93 % de tots els traginers de la ciutat. La resta es troba situat a la Plaça Major (5 traginers) i al carrer Sant Miquel (5 traginers). La major concentració de traginers es trobava al carrer Vallfonollosa on el 4 % dels habitants eren traginers i al carrer Nou amb un 3 %.

A continuació venia el dels fabricants amb 162 persones que l'exercien. Que també estaven repartits per tota la ciutat; destacant el 13 % que viva al carrer del Born, i el 9 % al barri del Remei i el 8 % al barri de les Escodines.

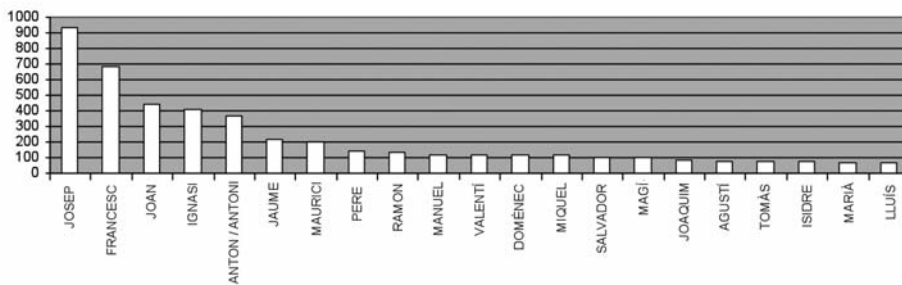
Els oficis que desenvolupaven els següents grups de professionals més nombrosos de la ciutat eren el de criat/criada (153 persones⁸). En relació al padró de l'any anterior s'havien expansionat per tota la ciutat. Els criats i les criades exercien, vivien i tenien el seu empadronament al domicili de la família que servien. El 16 % servien en cases dels carrers de Sobrerroca i Sant Miquel, el 12 % en cases de la Plaça de la Constitució, el 10 % carrer de Sant Andreu i el 8 % a la Plana de l'Om. A la Plana de l'Om eren, però el 23 % dels oficis declarats. La major concentració en comparació als habitants que hi vivien es donava a la Plana de l'Om on aquest col·lectiu era el 7,1 % del total, després venia la Plaça Major amb el 5,4 %, i després els carrers de Sant Miquel i Sobrerroca amb un 5,1 %. És curiós ressaltar que hi havia cinc famílies que disposaven d'un criat al seu servei, tres de les quals vivien al carrer de Sant Andreu i les altres dues als carrers de Sobrerroca i de les Piques.

Altres professionals també es trobaven concentrats en raó de la seva professió. Així tenim que el 71 % del moliners de la ciutat vivien al barri de Mossèn Bosc –antic Badrenes– (5 moliners)⁹ i la resta vivia molt a prop, al carrer de Santa Llúcia (5 moliners). El 57 % dels impressors vivien a la Plaça

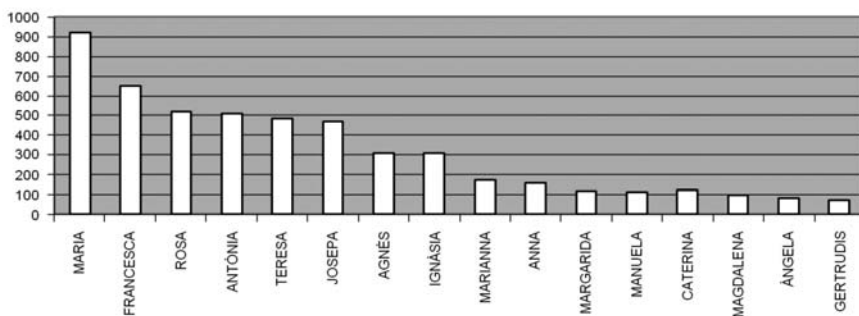
GRÀFIC 3: OFICIS MÉS EXERCITS A LA CIUTAT L'ANY 1824

GRÀFIC 4: NOMS D'HOME MÉS POSATS A LA CIUTAT L'ANY 1824

GRÀFIC 5: NOMS DE DONA MÉS POSATS A LA CIUTAT L'ANY 1824

Major (4 impressors)¹⁰ i la resta (3) al carrer de Sant Miquel. El 50 % dels rellotgers vivien a la Plaça Major (2 rellotgers) i l'altre 50 % al carrer Vilanova (2). El 100 % dels basters vivien al carrer de Sant Andreu (5 basters). El 55 % dels argenters vivien a la Plaça de la Constitució (6 argenters), i la

resta als carrers de Sobrerroca (2) i Sant Miquel (2). El 88 % dels veterinaris vivien al carrer Sant Andreu (7 veterinaris) i la resta al dels Infants (4) degut a la forta presència de concentracions de bestiar en aquesta zona de la ciutat i al ser un dels camins de sortida de Manresa cap a la comarca on

també prestaven els seus serveis.

El 100 dels hostalers vivien al carrer de Sant Andreu (4 hostalers) al costat de les tres sortides de la ciutat més important que portaven cap a Barcelona, Vic i Berga. El 100 % de les infermeres vivien al carrer Sant Andreu, a l'hospital del mateix nom i no n'hi havia cap més a la ciutat (4 infermeres). El 63 % dels cirurgians vivien al carrer Sant Miquel (2 cirurgians) i el tercer vivia al Born.

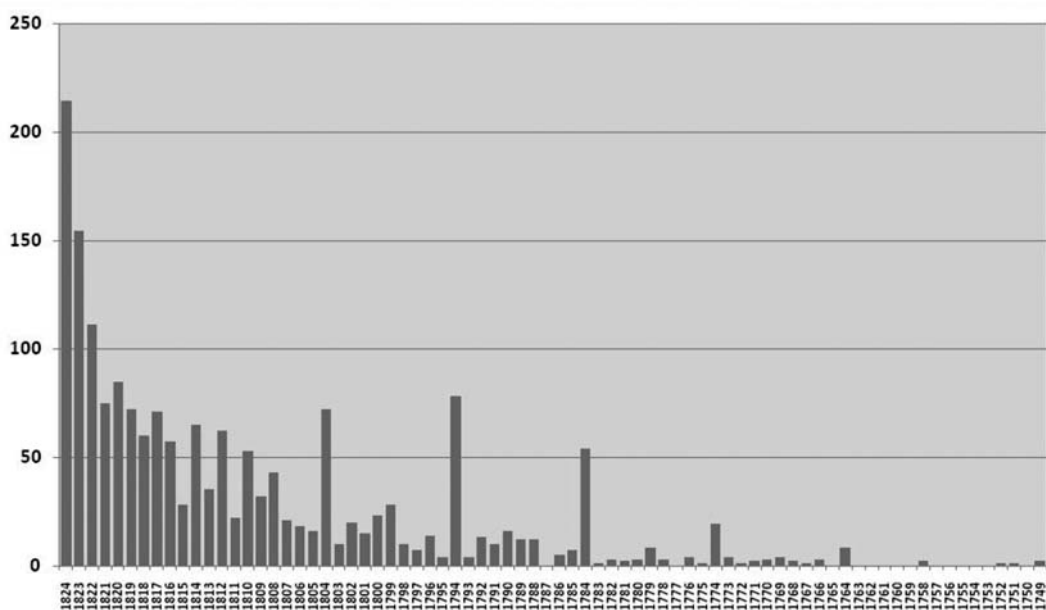
El 75% dels terrissaires vivien al carrer Valldaura (3 terrissaires), el 67 % dels corders vivien en al carrer del Born (2 corders), el 63 % dels cadiraires vivien al carrer Sobrerroca (5 cadiraires) i el 50 % dels ferrers vivien al carrer Valldaura (6 ferrers) estant la resta al carrer Sant Miquel (3), a les Escodines (2) i un al carrer del Born. La pobresa també tenia barri; així el 64 % dels almoïners (que vivien de les almoines) vivien a les Escodines.

Aquells anys hi havia una gran mobilitat entre els professionals i canviaven molt sovint d'ubicació, tant el taller com la vivenda perquè acostumaven a anar junts. Una raó podia ser que estaven de lloguer i buscaven millorar el seu emplaçament. Únicament es van mantenir 167 ubicacions professionals a la ciutat de 3.496 censats en relació a l'any anterior (4,8 %). Aquesta dada, però, cal mantenir-la en reserva fins que en l'estudi de propers padrons es confirmi o no.

Quin eren els noms que posaven els manresans als seus fills? Acostumaven a ser noms relacionats amb la tradició familiar i amb el nom del sant del patró de l'ofici familiar. L'any 1824 amb 5 noms denominaven el 51 % dels manresans: Josep (17 %), Francesc (12 %), Joan (8 %), Ignasi (7 %) i Anton/Antoni (7 %) –gràfic 4. El nom de Josep era majoritari a 22 dels 30 barris de Manresa arribant al màxim en el barri del Raval de Sant Pere on tenien aquest nom el 27 % dels homes.

Altres curiositats era que el 33 % (3 persones) dels que s'anomenaven Àngel vivien a la Plaça Major i que els Daniel es concentraven en un 75 % (3 persones) al barri de Barreres. També és remarcable que el 73 % dels Pere Joan¹¹ (8 persones) visquessin al carrer Nou, el 25 % dels Salvador (25 per-

GRÀFIC 6: NOMBRE D'IMMIGRANTS A MANRESA SEGONS L'ANY D'ARRIBADA

sones) visquessin a les Escodines. Aquest darrer cas era motivat que Sant Salvador era el patró de la confraria dels pagesos i que tenia la seva capella a l'església de Nostra Senyora del Carme, sent un sant molt venerat als barris pagesos de la ciutat. També era el sant que es treia en processó per implorar la pluja quan hi havia sequera.

D'altres casos remarcables eren que el 83 % dels Joan Ignasi vivien a les Escodines, el 60 % dels Ferran també hi visquessin, així com el 36 % dels que es deien Fidel. Per acabar mencionar que els 43 % dels que es deien Víctor vivien al barri de Puigterrà i el 40 % dels Eudals al carrer Arbonés.

En els noms femenins –gràfic 5– també existia la mateixa concentració doncs 6 noms aglutinaven el 56 % de la població femenina i 8 noms el 66 %. Aquests noms eren: Maria (15 %), Francesca (10 %), Rosa (8 %), Antònia (8 %), Teresa (8 %), Josepa (7 %), Agnès (5 %) i Ignàsia (5 %)¹². En aquesta estadística el nom de Maria, com a gentilici sol, té aquest 15 % de percentatge, però si el prenem amb totes les formes de noms compostos on hi ha Maria tindríem un 9 % més amb aquest nom, passant de 15 % a 24 %. Aleshores amb aquests 8 noms denominaríem el 75 % de les manresanes de 1824.

Si comparem els dos grups de noms veurem 4 dels cinc noms masculins es repeteixen en 4 dels 8 noms femenins, com ja passava en el padró de l'any anterior. Aquests quatre noms (Josep/Josepa, Francesc/Francesca, Antoni/Antònia i Ignasi/Ignàsia) representaven el 73¹³ % de la població manresana (43% dels homes i el 30 % de les dones). Els manresans, doncs, tenien una gran advocació per tots aquests sants.

El fet que el barri de les Escodines fos el més poblat de la ciutat, sumat al fet que era un barri amb una forta concentració de noms, feia que el nom de Maria el portés el 13 % de les dones del barri, així com el de Maria Antònia que, amb 3 persones, concentrava el 60 % de la ciutat i amb el de Maria Teresa que, amb 11 persones, concentrava el 50 % de les persones de la ciutat que el tenien. El mateix passava amb els de Maria Rosa (17 persones i el 41 % de la ciutat), Antònia (58 persones i el 11 % de la ciutat), Marianna (35 persones i el 21 % de la ciutat) i el de Ignàsia (36 persones i també el 12 % de la ciutat).

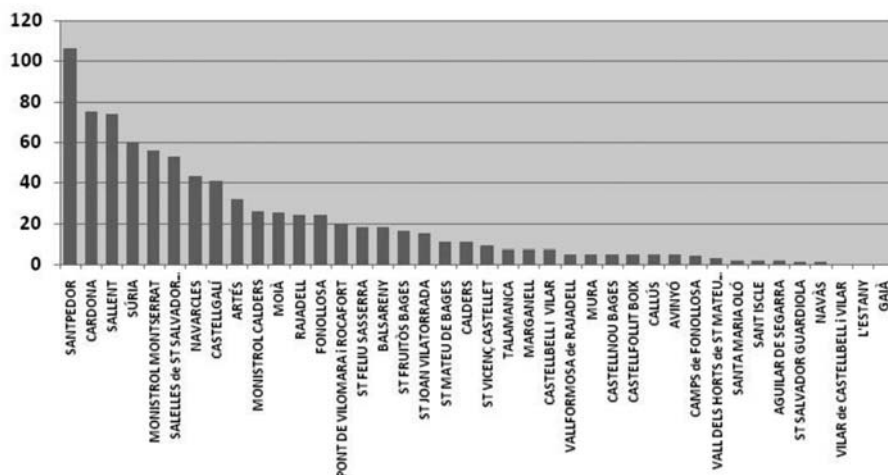
El nom de Maria era més generalitzat a la majoria dels barris de Manresa, arribant a ser el nom majoritari en 30 dels barris i únicament en els barris del carrer Bastardes i del carrer del Grau

dels Jueus n'hi havia un altre que el superava. Al carrer Bastardes el nom de la majoria de les dones era el de Teresa amb el 23¹⁴ % de les dones (8 dones) que el portaven i al carrer del Grau dels Jueus era el d'Antònia 21 % (3 persones). En ambdós casos, però, el nom de Maria ocupava llocs preeminentes. Així en el carrer Bastardes ocupava el segon lloc amb el 20 % i el quart en el carrer del Grau dels Jueus.

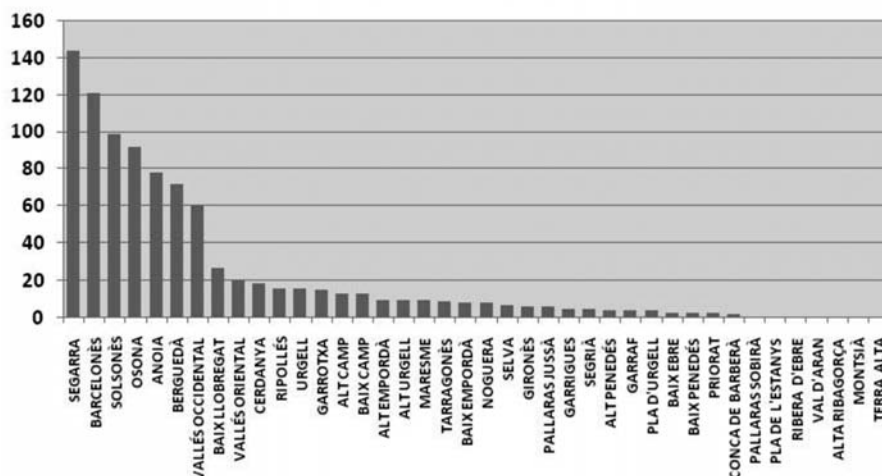
El Padró de 1824 incorpora per primera vegada dades sobre la procedència dels manresans. D'ells, 1786 havien nascut fora de la ciutat, el que significa que 14,9 % eren de procedència forana. El 46 % (823 persones) havien nascut a la Comarca de Bages, el 51 % a la resta de Catalunya (917), el 2 % a la resta d'Espanya (34) i un 1 % provenien d'altres països (12).

Els barris on més immigració eren el de la Plana de Don Jordi on el 45,9 % de la població havia nascut fora la ciutat. A continuació venia el barri de Mossèn Bosch amb un 28,3 %, Bastardes amb el 27,9 % i el remei amb 25,7 %. Majoritàriament la immigració es situava en els barris de fora muralles tenint aquests barris una immigració superior en un 10,5 % als de dintre muralles. Tampoc era igual la immigració per sexes. Era molt superior el de les dones (12,82 %) que la dels

GRÀFIC 7: IMMIGRACIÓ TOTAL ENTRE ELS ANYS 1749 I 1824
PROCEDENT DE LA COMARCA

GRÀFIC 8: IMMIGRACIÓ TOTAL ENTRE ELS ANYS 1749 I 1824
PROCEDENT DE LES COMARQUES CATALANES

homes (7,90 %). Si la relacionem amb els barris trobem que el barri amb l'índex d'immigració d'homes més elevada era el del Carme amb el 34 % i per les dones era el barri del carrer Bastardes on el 34,3 % eren de fora de Manresa.

La immigració a la ciutat va ser diferent en funció de l'any. Les dades ens permeten veure que anava des de l'any 1749 fins el mateix 1824 (gràfic 6). L'any de màxima immigració va ser el mateix any 1824 (214 persones arriben a la ciutat), seguit pel dos anteriors, 1823 (154 persones) i 1822 (111 persones). Els anys anteriors la immigració va disminuint amb l'any,

oferint uns valors màxims pel període dels anys immediatament anteriors als esmentats arribant fins l'any 1805, tenint un màxim l'any 1804 en relació als anys anteriors i posteriors de 72 persones contra 16 i 10. Aquest mateix fet passa els anys 1794¹⁵ amb 78 persones, el 1774 amb 19 persones i finalment l'any 1764¹⁶ amb 8 persones.

L'origen dels manresans que havien nascut a la comarca (gràfic 7) varia molt segons la població. La que més població havia aportat a Manresa era Santpedor (106 persones). A continuació venien Cardona (75), Sallent (74), Súria (60), Monistrol de Mont-

serrat (56), Salelles i Sant Salvador de Guardiola (53) i les altres per sota de la cinquantena de persones.

Si ens referim a la resta de Catalunya (gràfic 8), la comarca que més va aportar residents a la ciutat va ser la Segarra (144 persones), seguit del Barcelonès (121), el Solsonès (99), Osona (92), Anoia (78), Berguedà (72), Vallès Occidental (60), i després ja baixa a 27 persones provinents del Baix Llobregat. Si mirem les comarques amb les quals té límits territorials el Bages, la immigració procedents d'aquestes comarques és del 49 % (Berguedà, Osona, els dos vallesos, Baix Llobregat, Anoia i Solsonès). La pressió demogràfica venia sobretot del nord i de ponent. Del nord venien 29 % –Solsonès, Berguedà i Osona–, de Ponent hi venia el 19 % –Solsonès i Anoia. Si els sumem resulta que de l'arc geogràfic del nord i ponent provenia el 37 % de la població de la ciutat en relació a la de Catalunya, però si la referim únicament a la població de les comarques on el Bages té divisió territorial aleshores representa el 76 %.

Hem manifestat que el 49 % de la població immigrada provenia de les comarques que tenen límit amb la del Bages, però si li afegim la comarca de la Segarra, que pràcticament toca a la del Bages i a més té molts lligams històrics, resulta que el 65 % de la immigració provenia d'aquestes comarques. Si a aquestes procedències li afegim la provinent del Barcelonès, pel seu pes demogràfic, resulta que el 78 % de la immigració de la ciutat venia de les comarques amb límit comú amb la del Bages més les de la Segarra i la del Barcelonès.

De tots els professionals que exercien a la ciutat un 77% (2.568) eren de Manresa, la resta 23 % eren forans. D'aquest 23 %, un 11 % eren originaris de la comarca (369), un altre 11 % (379) eren de la resta de Catalunya i un 1 % d'altres procedències. Dels oficis relacionats amb el tèxtil el 82 % eren de la ciutat. Si bé en la majoria d'oficis eren també d'origen manresà hi havia, però, algun ofici que tenia alguna particularitat. Els pareires eren majoritàriament de fora: el 54 % eren de la comarca, el 19 % de la resta de Catalunya i el 7 % d'altres orígens;

això feia que de Manresa únicament n'eren el 20 %. Hi havia una forta emigració de Sallent (14 persones) i de Monistrol de Montserrat (14 persones) i 4 de França. Aquests 32 professionals eren el 54 % del total que havien vingut de fora.

El mateix passava amb els teixidors de llana. Dels 18 que exercien a la ciutat, únicament 3 eren de la ciutat (17 %), la resta (83 %), 6 eren de Monistrol de Montserrat i dels 9 restants: 5 eren de Terrassa, 3 de la resta de Catalunya i 1 era de Mallorca.

D'altres col·lectius com els grups format per notaris, advocats i escriptors eren un 82 % d'origen manresà. També eren majoria els metges i cirurgians nascuts a la ciutat (71 %). Dels farmacèutics únicament un 44 % eren d'origen manresà (4 persones), i el 66 % (5 persones) eren de la resta de Catalunya i ni tan sols de la comarca. El mateix passava amb els veterinaris que només eren de la ciutat el 13 % (1 persona), el 50 % era de la comarca (4 persones) i el 38 % restant (3 persones) eren de la resta de Catalunya.

Del grup de professions dels argenters, escultors i pintors, així com els impressors i el rellotgers eren majoritàriament de la ciutat. Els barbers, en canvi, eren sobretot forans: dels 6 que hi havia, 2 eren de la ciutat, un de la comarca i 3 de la resta de Catalunya.

El 67 % dels botiguers i comerciants eren manresans (40 persones), el 12 % era de la comarca (7 persones) el 20 % de la resta de Catalunya (12 persones) i un tenia un altre origen. El grup format per fideuers, flequers confeters, pastissers i xocolaters, era un 46 % d'origen manresà, el 17 % de la comarca i els altres de la resta de Catalunya. En el grup amb més professionals forans era el dels xocolaters: dels 5 que hi havia 3 eren de Barcelona un de la ciutat i l'altre de la comarca.

Els mestres i estudiants eren un 83 % de la ciutat i dels religiosos únicament un 53 % era de procedència manresana. Si la majoria de beneficiats, preveres i sacerdots eren de la ciutat, en canvi dels religiosos el 65 % eren de Catalunya i únicament el 35 % era manresà.

El 52 % de sastres era de la ciutat i el 80 % dels barretaires (4 persones) eren forans de la comarca. Pel que fa als sabaters i espadenyers el 66 % era de Manresa, el 14 % de la comarca i el altres de la resta de Catalunya.

La majoria de corders, cordoners, pellaires, cadiraries i torners eren de la ciutat. Dels oficis relacionats amb la construcció d'edifici i maquinària la majoria també era de procedència manresana (el 59 % dels clavetaries, ferrers, serrallers, fusters, llauners, paletes i vidriers; i també ho eren el 75 % dels rajolers i terrissaires).

Els oficis que necessitaven de la força de l'aigua eren majoritàriament de fora de la ciutat. Dels paperers únicament el 26 % era de la ciutat. Dels polvorers tan sols el 33 % ho era i dels moliners de farina només n'era el 29 %.

Els oficis relacionats amb l'agricultura i la ramaderia eren diversos. Si per una banda, el 90 % dels llauradors eren de la ciutat, únicament n'era el 33 % dels pastors. Dels hostalers el 75 % eren forans (un era de la ciutat i els altres 3 eren de la resta de Catalunya) i en canvi el 72 % dels traginers era d'origen manresà.

Tots els que es declaraven hisendats eren de la ciutat i dels fabricant únicament n'eren el 87 % (138 persones). Un col·lectiu prou important, pel nombre de persones, era el dels criats i criades. N'hi havia un total de 156, dels qual un 39 % eren d'origen manresà, un 32 % de la comarca i la resta, un 29 %, de la resta de Catalunya.

Per finalitzar hi havia un grup de 10 persones que es declaraven almoïners i que vivien de la caritat dels altres, dels quals la meitat era de la ciutat.

Si ara féssim la definició del prototipus de la família manresana de l'any 1823 hauríem de dir que era un matrimoni format per un home de 42,4 anys i una dona de 37,3 anys nascuts a la ciutat. Ell es diria Josep i es dedicaria a conrear la terra i ella Maria seria mestressa de casa. Tindrien tres fills i viurien dintre muralles en una casa unifamiliar.

NOTES

1. L'any anterior era de 42,8 anys lleugerament per sobre.
2. L'any anterior era de 2,9 fills per matrimoni.
3. L'any anterior era del 30 %.
4. L'any anterior era del 18 %.
5. L'any anterior la de traginer era del 4%.
6. Aquest oficis eren galoners (86 persones), paraires (18 persones), perxers (36 persones), teixidors (99 persones), torcedors (21 persones), velers (480 persones) i be-taire (1 persona).
7. El barri de les Escodines, que l'any anterior tenia el 7 % dels traginers de la ciutat, un any després només en tenia el 1 % i s'anava consolidant com a barri hegemònicament pagès.
8. L'any anterior, el 1823, hi havia únicament 82 persones que manifestaven fer aquesta feina (el que representa un increment del 87 %).
9. El motiu era que els molins, majoritàriament fariners, es trobaven situats a les ribes del Torrent de Sant Ignasi i del riu Cardener.
10. L'any 1823 hi havia a Manresa 3 impremtes. Dues a la Plaça de la Constitució: la d'en Martí Trullàs i del seu fill també nomenat Martí al número 12, on també hi treballava en Miquel Casas i la d'en Pau Roca al número 26 que s'havia acabat de fundar. La tercera era la d'Ignasi Abadal que estava situada al número 13 del carrer Sant Miquel on hi treballava en Ignasi Abadal i altre dos impressors: Antoni Vilumara i Josep Dedeu.
11. Emmanuel és la forma antiga de l'actual nom de Manel.
12. El noms d'Antònia i Teresa s'incrementen un 1 % cada un respecte al padró de l'any anterior quedant la resta en els mateixos percentatges.
13. Era un 1 % superior al percentatge de l'any anterior de 1823, el que indica un augment de la concentració en aquest mateix percentatge en el nom de les dones, provinent dels nous naixements.
14. Era el percentatge més elevat de preeminència d'un nom en un barri de la ciutat ja que el segon percentatge més elevat de la ciutat era al barri del carrer d'Urgell amb un 22 % de les dones que es deien Francesca.
15. Aquesta any hi havia la guerra de França contra Espanya que la va envahir l'any anterior.
16. El país va patir una forta sequera entre els anys 1760 i 1766.

Joan Vila-Masana i Portabella

Col·leccionista i estudiós